

ŠŮTEK

Uvnitř najdete:

Advent

Hvězdný advent

Svatý Mikuláš

Mikulášská nadílka

Vánoční rostliny

Vůně Vánoc

Koleda

Vánoční koncert

Betlém

Kde se vzal stromeček?

Prosinec v MŠ

Naše družina

V žákovské knihovně

Vánoční přání

Nenechte si ujít

ADVENT

S adventním obdobím je spojena celá řada lidových i moderních tradic, na které jsme se tentokrát v redakci zaměřili.

Kromě adventních věnců se vily i prosté věnce bez svící z různých rostlin, které měly symbolický význam. Většinou měly svému majiteli zajistit štěstí, lásku, zdraví a bohatství.

Samotný adventní věnec se v dnešní době svojí podobou vzdálil od podoby původní, stále má ale vyjadřovat zastavení, radost a očekávání. V kostele bývala pod adventním věncem umístěna kasička, do které mohli věřící vkládat vánoční dary pro opuštěné děti a sirotky.

Na svátek sv. Barbory, tzn. 4. prosince, se vžila tradice řezání "barborek", tj. větviček jakýchkoli stromů a keřů, které mohou do Vánoc rozkvést, nejčastěji třešňových, ale i z jiných ovocných stromů, kaštanu, dřínu apod. "Barborka", která rozkvetla o Vánocích, přinášela do domu štěstí a děvčatům na vdávání předpovídala svatbu. I svatá Barbora přinášela v předvečer svého svátku dárky, podobně jako svatý Mikuláš odměňovala hodné a kárala zlobivé děti.

V době adventu si lidé rádi zdobí svoje domovy jmelím, které má podle tradice přinášet štěstí a požehnání do domu, podle Keltů také plodnost. Políbení pod větvičkou jmelí má zajistit vzájemnou lásku až do příštích Vánoc. V zemích s keltskou tradicí se k adventní a vánoční výzdobě používá také cesmína a břechťan, které mají chránit domov před čarodějnicemi a zlými duchy.

Adventní doba je také časem, který zhruba odpovídá době, jakou potřebují tradiční medové perníčky ke změknutí. Jejich pečení má v českých zemích tradici pravděpodobně od 12. století. Kromě jejich přímé konzumace a použití k ozdobení vánočního stromku je také možné připravit perníkový adventní věnec, perníkový betlém nebo perníkovou chaloupku, která dělá radost hlavně dětem.

V této době se připravuje také vánoční cukroví, které má svůj původ v pohanské tradici oslav slunovratu, kdy mělo funkci ochrannou a obřadní. To se postupně přeměnilo v cukroví slavnostní.

V mnoha rodinách se během pečení cukroví zpívají nebo poslouchají vánoční koledy. V dnešní době si zejména děti od začátku prosince otevírají adventní kalendář, který jim připomíná, že Vánoce se blíží a i ony musí svým způsobem dodržovat půst - být

„hodné“, aby jim Ježíšek přinesl dárky. Další moderní tradicí je výzdoba domovů vánoční hvězdou. Na samém sklonku adventu si lidé staví betlémy (jesličky) po vzoru sv. Františka z Assisi, pečou vánočky, zdobí vánoční stromky a upravují mísy s ovocem. Jesličky mají větší význam v některých evropských zemích, např. v Itálii, kde se nezdobí vánoční stromek a jesličky jsou tedy jediným symbolem Vánoc.

Vánočky dříve pekli mistři pekaři. Zapékala se do nich mince, která předpovídala světu nálezci zdraví a bohatství po celý příští rok. Popraskaná a nepovedená vánočka znamenala neštěstí. Mísa s ovocem je hlubokým symbolem, který je nevědomky dodržován dodnes. Má symbolizovat tichou modlitbu za dobrou úrodu a víru, že nadcházející rok přinese stejný blahobyt jako ten minulý.

Michaela Kynclová, Tomáš Košnar, Tomáš Schejbal

HVĚZDNÝ ADVENT V PROSEČI

V sobotu 26. listopadu proběhla na prosečském náměstí krásná akce - Hvězdný advent. Tentokrát se do příprav a realizace zapojili i žáci a zaměstnanci naší školy. Děti v družině zhotovily krásné výrobky, které zde návštěvníci mohli nejen obdivovat, ale také si je zakoupit. Členové Prosečského dřeváčku a Prosečanku předvedli svůj připravený program, děvčata z Mitrixu zatančila. Také členové redakce Šotka se zapojili. Připravili zajímavé povídky o vánočních zvycích, vánočních rostlinách a koření, které zde potom ukázali a předvedli. Také jste u jejich stánku mohli obdivovat Prosečský betlém, děti si do něho mohly umístit vybranou figurku. Také zaměstnanci školy pomohli, kde bylo zapotřebí, a SDH Proseč nás podpořilo sponzorským darem ve formě občerstvení.

SVATÝ MIKULÁŠ

Každé dítě se určitě těší na mikulášskou nadílku. Mnohé z nich však vůbec netuší, kdo to vlastně Mikuláš je a odkud se každý rok přesně ve stejný den v roce zjeví. Tušíte to alespoň vy?

Mikuláš je známý rozdáváním sladkostí, ale tím, proč ho vlastně všichni

oslavujeme, je známý mnohem méně. Kolem 6. prosince se pořádají besídky ve školkách a vystoupení ve školách. Všude zavítá Mikuláš a za každou básničku či písničku dá dětem odměnu. Takto nějak vypadá mikulášská tradice, jak ji známe dnes. Odkud však přišel Mikuláš? Postava svatého Mikuláše je opředená legendami, ale přece se zachovala i nějaká fakta. Sv. Mikuláš byl biskupem v Myře, městečku na území dnešního Turecka. Vykonával dobré skutky a pomáhal lidem v nouzi. Nejznámější legenda praví, že do okna v jednom příbytku dal měšec s penězi a zajistil tak třem dcerám jistého otce dobré ženichy.

Právě odsud pochází jedna nejmilejší tradice – děti s napětím očekávají, co najdou v punčoše za oknem. Svatý Mikuláš je i patronem námořníků, k čemuž se váže další legenda. Podle

té zachránil tři námořníky na rozbouřeném moři, když je zastihla bouře, hromy a blesky. Říká se, že je dokonce vzkřísil k životu. Třetí legenda o svatém Mikuláši má v sobě také číslo tři. Podle ní Mikuláš opět zachránil tři mladíky, kteří byli ubytováni v hostinci. Hostinský je však chtěl zabít, a to tak, že je uložil do sudů a zavřel je tam. Jak se zdá, Mikulášovi je velmi blízké číslo tři. Ne nadarmo se na obrazech velmi často zobrazuje se třemi měšci nebo třemi sudy. Ale proč se slaví 6. prosince? I přesto, že Mikuláš (dle historických zápisků měl i jména jako Ágios, Nikólaos, Mikola) pocházel z bohatší rodiny, sláva mu nestoupala do hlavy, právě naopak. Jeho rodiče mu po smrti zanechali všechen majetek a Mikuláš se rozhodl, že bohatství rozdá chudším. Samozřejmě, že v té době nešlo o sladkosti, z těch by se obdarovaní chudí nenasytili. Tradice rozdávání sladkostí se rozšířila z Holandska do Severní Ameriky. Druhá možnost je ta, že tato tradice přišla z Německa. Právě tam se den sv. Mikuláše spojoval s hrou na biskupa a tato hra se později přesunula na 6. prosince.

Předtím to však byla jiná jedna noc v roce, během níž se dětičky převlékaly za biskupa z Myry, tedy svatého Mikuláše. A toto datum se zachovalo až do dnešních dob. Ve středověku se na jeho oslavu pořádaly tzv. biskupské chlapecké hry, ze kterých se postupně vyvinul obyčej svatomikulášských obchůzek a průvodů. Ustrojené Mikuláše doprovázeli během maškarních průvodů čerti, andělé a další bizarní masky.

Do dnešní doby se zachovalo trio Mikuláš a jeho dva společníci - anděl a čert. Anděl má za úkol chválit hodné děti, čert naopak vyhrožuje těm zlobivým, že si je odnese s sebou do pekla mezi další hříšníky. Anděl se pak často zlobivých dětí zastává a společně s nimi čertovi slibuje, že v dalším roce budou hodnější. A ještě jedna zajímavost – Mikuláš, jak jej známe dnes, získal svou podobu kde jinde než ve Spojených státech. Do červeného kostýmu a bílých vousů ho v roce 1931 oblékl americký koncern Coca-Cola.

ČERTI V NAŠÍ ŠKOLE

Pokud by někdo z Vás nabyl dojmu, že tím myslíme některé žáky naší školy, tak Vás ubezpečujeme, že jsme mysleli skutečně „jen“ mikulášskou nadílku...

Tu zažila naše škola v pondělí 5. prosince. A že to byla skutečná „nadílka!“. Najednou se vyrojilo tolik čertů a andělů, že jsme téměř nestačili počítat. Naštěstí Mikuláš se tu vyskytoval jen dvakrát... Celá tato družina se rozdělila na 2 skupiny a vydala se plnit své úkoly na 1. a 2. stupěň.

Hříšníci byli určitě překvapeni, jak je Mikuláš skvěle informován a že v „knize hříchů“ se najde skutečně všechno... V některých „neposedech“ byla v tu chvíli jen malá dušička. A jak vidíte z našich fotografií, před čerty si nemohly být jisté ani paní učitelky!

Ale jak už to tak bývá, pomohla básnička nebo písnička, Mikuláš se slitoval a čerti opět odešli s prázdnou, zato děti se radovaly z balíčků, které od Mikuláše dostaly.

Nadílka se vydařila a teď už zbývá jen dodržet sliby dané Mikuláši.

redakce

VÁNOČNÍ ROSTLINY

K Vánocům patří nejen tradiční vánoční stromek, ale i typické rostliny, které se staly jejich symbolem – jmelí, cesmína a vánoční hvězda.

JMELÍ

Jmelí je jedním z nejstarších symbolů Vánoc. Od pradávna lidé věřili, že jmelí na stromech neroste jen tak, ale posílají ho bohové, a proto mu připisovali léčivou a magickou moc. Tato stálezelená rostlina byla posvátnou rostlinou keltských kmenů, které jeho bobule považovaly za semeno boha Ódina. Za nejzávažnější považovaly jmelí rostoucí na dubech, z nichž šamani během zimního slunovratu odtínali jeho větvičky "zlatým srpem". Podle pověry při tom museli stát na jedné noze. Odtáté jmelí pak ostatní chytali do bílé plachty, aby je dotykem se zemí neznesevětili. Potom je barvili zlatou barvou a jen po takové úpravě mohli se jmelím vstoupit do chrámu a ozdobit jím oltář. Během zimního slunovratu byly zakázány jakékoliv boje a na příkaz bohyně Frigg, manželky boha Ódina, se pod jmelím začal tradovat polibek lásky a míru. "Polibek bohyně Frigg" se traduje během Vánoc dodnes, přičemž loňské jmelí se spálí a nové vyvěsí nad dveře.

CESMÍNA

Cesmína je typicky vánoční rostlinou zejména v anglicky mluvících zemích. Nesmí chybět ve vánoční výzdobě domů ani v adventních věncích. Pěstovala se jako léčivka, keltští druidové považovali keře za svaté, neboť se používala k dekoracím během starořímských Saturnálií. Trhala se během zimního slunovratu potmě v lese a využívala na ochranu proti zlým duchům, kouzlům, ohni, blesku a jedům. Cesmína symbolizovala také Kristovo utrpení, a proto se jí zdobily od Vánoc do Tří králů i křesťanské svatyně. Pohané věřili, že větvička cesmíny zavěšená v okně ochraňuje domov před čarodějnicemi a zlými duchy. Proto větvička cesmíny zůstává v domě pro štěstí po celý rok.

VÁNOČNÍ HVĚZDA

Poinsettia pulcherrima, lidově zvaná vánoční hvězda, je křehký kvítek přicházející z Mexika, ke kterému se vztahuje jedna legenda. Velmi chudá holčička Maria a její bratr Pablo chtěli dát Ježíškovi dárek, ale neměli na něj peníze, proto cestou do kostela natrhali jen pár drobných kvítků. Jak bývá u dětí zvykem, škodolibě se jim smály, že pár snítek není žádný dar, ale když chudí sourozenci dávali kytičky k jesličkám, zelené lístky se zázračně proměnily na nádherné červené velké listy, podobné hvězdě. A tak vznikla vánoční hvězda. Ve španělštině se proto vánoční hvězda nazývá "Noche buena" neboli Svatá noc. Rostlinu rozšířil v 19. století americký velvyslanec, když ji uviděl při náhodné návštěvě jedné haciendy a následně si ji odvezl do Ameriky. Od té doby "vánoční hvězda" zdobí svátečně prostřené stoly milionů lidí po celém světě.

*Simona Marková, Sandra Schejbalová,
Michaela Kynclová*

VŮNĚ VÁNOC

BADYÁN

Drobné voňavé badyánové hvězdičky by mohly soutěžit o nejhezčí koření Vánoc. Svou vůni může badyán připomínat anýz, proto se také společně přidávají do perníkového těsta. Báječně dochutí zavařeniny, chutney nebo ovocné kompoty. Badyánové sušenky si proto rozumí s jakoukoliv ovocnou zavařeninou, případně je dozdobte citronovou nebo pomerančovou polevou. Nesmí chybět ve švestkové omáčce, ale ozvláštň kupříkladu i smetanové krémy nebo pečená masa. Horký jablečný nápoj s badyánem a skořicí vás zahřeje na těle i duši.

SKOŘICE

To je také elita mezi kořeními. Najít ji totiž můžeme nejenom v široké škále cukroví, ale také v horkých nápojích nebo jako součást sváteční výzdoby. Oblíbené jsou skořicové sušenky s cukrovou polevou, originální vzhled i chuť mezi tradičním cukrovím představují skořicová klubka z tukového těsta, které se protlačuje např. přes lis na česnek. Skořici můžeme použít přímo do těsta, ale nepamenejte na ni také při obalování cukroví a dozdobování dezertů. Mletou skořicí je možné smíchat s moučkovým cukrem a ovonět tímto vánočním kouzlem například i obyčejnou bábovku.

VANILKA

Vanilka provoní cokoli. Toto jemné koření známe také díky objevu Střední Ameriky. Staří Toltékové a Aztékové ji používali jako vonnou přísadu do oblíbených nápojů z kakaových bobů a do čokoládových placek. Věřili přitom, že vanilka posiluje srdce, odstraňuje únavu, zahání strach a celkově dodává sílu a zdraví. Fermentované vanilkové lusky, které jsou plody tropické orchideje, do Evropy přivezli španělští dobyvatelé v 16. století. Ani vanilka nesmí chybět při pečení napříč celým rokem. Mohly by vůbec bez její intenzivní vůně existovat křehké vanilkové rohlíčky, linecké těsto nebo biskupský chlebiček? Přitom právě v případě vanilky mají kuchtíci spoustu variant, v jakých se jim nabízí. Mezi nejoblíbenější patří vanilkový či vanilinový cukr. Rozdíl mezi oběma výrobky je markantní! Pro fajnšmekry se nabízí použití dřeně z pravého vanilkového lusku. Tu můžete přidat přímo do výrobku nebo ji smíchat se dvěma šálky cukru a nechat čtrnáct dní proležet. Právě toto koření, které se používá od pradávna, bylo ve středověku předmětem mnoha vád mezi námořními mocnostmi, které ho dopravovaly z Dálného východu.

HŘEBÍČEK

Velmi aromatické koření nesmí chybět především v horkých nápojích v čele se svařeným vínem a punčem. Ani vánoční pečení se bez hřebíčku neobejde. Dohledáte ho v perníkovém koření, jako sólista pak exceluje v máslových sušenkách nebo plněných ořechách. Každou návněvu potěšíte pečeným jablkem ozdobeným celou skořicí a hřebíčkem, doplněným o vanilkovou zmrzlinu či omáčku. Pokud fandíte netradičním chutím, připravte si během svátků vepřovou pečení na jablkách a medu, kdy pár hřebíčků báječně ovoní maso i vypečenou šťávu.

K

O

Ř

E

N

Í

KOLEDA

České vánoční písně a koledy velmi dobře známe, rádi je zpíváme a učíme je další generace. Je to jeden z prastarých zvyků, který jsme přebrali od svých předků. Málokdo z nás ale ví, jak vznikly, kdy a kdo je složil.

K

Slovo „koleda“ je všeslovansky rozšířeno, praslovanština jej přejala z latinského calendae (první den v měsíci) a pohanští Slované slovem koleda označovali slavnosti spojené se zimním slunovratem. Koleda označuje původně píseň, kterou děti zpívají během velkých křesťanských svátků při obcházení jednotlivých domů, kdy „si koledují“ o výslužku, kterou představovalo především jídlo nebo pití; tento zvyk se dnes udržel pouze v některých vsích. Postupně se však slovo koleda stalo označením písně s vánoční tematikou, původně s náboženským obsahem, v posledním století však i bez něho. Historie vánočních koled sahá do 13. století, podle legendy je autorem první koledy svatý František z Assisi (1181-1226). Jednou ze zajímavostí je, že v 15. století bylo v Polsku přeloženo hodně koled z češtiny. V 16. a 17. století nechala Jednota bratrská vytisknout české kancionály a snažila se je rozšířit mezi lidi. Značná část písní byla věnována adventu a vánočním dnům. Patří sem i všeobecně známá a dodnes zpívaná píseň „Narodil se Kristus Pán, veselme se“.

O

L

Za typického představitele vánoční hudební poezie je označován Adam Václav Michna. Nejznámější koledou Adama Václava Michny je píseň „Chtíc, aby spal“. Souběžně s pastorely se vyvíjí i česká vánoční mše. O vánočních svátcích byly slyšet koledy na trzích, v šencích, kláštřích, domech bohatých měšťanů i šlechtických palácích. Nejznámějším představitelem vánočních koled je Jakub Jan Ryba. V Čechách i zahraničí se uvádí ponejvíce jeho dnes již slavná Česká mše „Hej mistře, vstaň bystře“, která je oblíbená nejen u nás, ale i v Rakousku a dalších zemích světa.

E

Stejně kořeny jako koleda má i slovo kalendář. Jeho základem je latinský výraz calendarium, vycházející opět ze slova Calendae. Calendarium sice původně znamenalo účetní knihu, protože během kalend, tedy prvních dnů v měsíci, se účtovalo a splácely dluhy. Vyhlásování kalend se stalo zároveň základem měření času v průběhu roku a tady je už cesta k dalšímu významu slova calendarium a našemu kalendáři.

D

Možná jste si nikdy slova kalendář a koleda nespojili, přeci jen jsou poměrně odlišná. Ta odlišnost je způsobena tím, že výraz kalendář byl přejat o hodně později než koleda, a vyhnul se hláskovým změnám v češtině, které podobu slova koleda ovlivnily.

Bohatství českých vánočních koled je zaznamenáno v českých kancionálech, které ovlivnily styl tzv. pastorel – drobných vánočních jedno i vícehlasých zpěvů s doprovodem smyčkových i dechových nástrojů.

V pastorelách, které hojně skládali čeští kantoři, se prolínají nápěvné prvky koled a světských lidových písní s hudbou umělou.

Z vánočních písní umělých je nejznámější „Tichá noc“. Napsal ji 23. prosince 1818 Josef Mohr a obsahovala šest textových strof. Hudbu složil učitel Franz Gruber. Tato píseň pronikla do celé Evropy i zámoří - například do Japonska, na Tahiti, Havaj a Filipíny.

Znají ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

A

Jaroslav Šlégr, Simona Marková

VÁNOČNÍ KONCERT

V pátek 16. prosince se v Městském společenském centru SOKOLOVNA v Proseči uskutečnil vánoční koncert našich pěveckých sborů. Koncert proběhl dopoledne pro školu, odpoledne pro veřejnost. Nejdříve se představil se svým vystoupením folklórní soubor Prosečský dřeváček, který předvedl pásmo řemeslných písní a tanců. Poté následovalo pásmo veselých vánočních písní a koled v podání Žlutášků pod vedením p. uč. Lenky Tomáškové. Následoval pěvecký soubor Prosečánek, který vede p. uč. Dagmar Smělá. A jako nejstarší

školní pěvecký sbor nastoupil Červánek pod vedením p. uč. Jany Pavlovičové. Ten si připravil známé i méně známé koledy a písně s bohatým instrumentálním doprovodem. Při odpoledním představení vystoupil také Ženský pěvecký sbor Duha, který vede p. uč. Jana Pavlovičová. Všechna vystoupení byla doplněna krásným hudebním doprovodem, mohli jste slyšet klavír, housle, flétny, kytary, basu. Všem doprovázejícím muzikantům patří veliký dík za to, kolik času a práce věnovali při nácvičce, při zkouškách i samotných

vystoupeních. To, že se koncert tak povedl, je i díky tomu, že se vše podařilo organizačně - což je vždy velmi náročné. A to, že sokolovna byla krásně vánočně nazdobená, to už je příslowečná „třešnička na dortu.“ Vánoční koncert pěveckých sborů byl pro posluchače skutečným předvánočním pohlažením. A nám zbývá jen doufat, že se budeme moci těšit na další ročník, který by měl být už třicátý.

redakce

PŮJDEM SPOLU DO BETLÉMA

V tomto předvánočním období můžete vidět Betlém, kamkoliv se podíváte. Nás ovšem zajímal Betlém jako město, takže můžete srovnávat s naším „českým vyřezávaným“.

Betlém (arabsky: **بيت لحم** Bejt Laḥm, doslova „dům masa“, hebrejsky: **בֵּית לֶחֶם** Bejt Lechem, doslova „dům chleba“, řecky: Βηθλεέμ, latinsky: Bethlehem) je město v centrální části Západního břehu Jordánu, nacházející se přibližně 8 kilometrů jižně od Jeruzaléma. Žije zde zhruba 30 000 obyvatel.

Tóra označuje Betlém jako město Davidovo, ve kterém byl korunován králem Izraele. Ve městě sídlí jedna z nejstarších křesťanských komunit na světě, jejíž velikost se však v důsledku emigrace značně zmenšila.

V roce 529 bylo město vydrancováno během samaritánské revolty, avšak nedlouho poté došlo na popud byzantského císaře Justiniána I. k jeho obnově.

V roce 637 byl Betlém porobený arabským chalífou Umarem ibn alChattábem, který zdejší náboženský svatyním garantoval bezpečí. V roce 1099 se města zmocnili křižáci, opevnili jej a nahradili jeho řecké pravoslavné duchovenstvo římskokatolickým.

To bylo vyhnáno poté, co se města zmocnil sultán Saladin. Městské hradby byly zničeny roku 1250, když město dobyli Mamlúci, a následně postupně obnoveny během nadvlády Osmanské říše. Po pádu Osmanské říše během první světové války připadl Betlém pod správu Spojeného království v rámci Britského mandátu Palestina. Na základě plánu OSN na rozdělení Palestiny z listopadu 1947 měl Betlém připadnout do oblasti Corpus separatum, ale po izraelské válce za nezávislost z roku 1948 zůstalo město pod jordánskou správou.

Městské hradby byly zničeny roku 1250, když město dobyli Mamlúci, a následně postupně obnoveny během nadvlády Osmanské říše. Po pádu Osmanské říše během první světové války připadl Betlém pod správu Spojeného království v rámci Britského mandátu Palestina. Na základě plánu OSN na rozdělení Palestiny z listopadu 1947 měl Betlém připadnout do oblasti Corpus separatum, ale po izraelské válce za nezávislost z roku 1948 zůstalo město pod jordánskou správou.

Na základě plánu OSN na rozdělení Palestiny z listopadu 1947 měl Betlém připadnout do oblasti Corpus separatum, ale po izraelské válce za nezávislost z roku 1948 zůstalo město pod jordánskou správou.

Na základě plánu OSN na rozdělení Palestiny z listopadu 1947 měl Betlém připadnout do oblasti Corpus separatum, ale po izraelské válce za nezávislost z roku 1948 zůstalo město pod jordánskou správou.

Památky:

Kostel sv. Kateřiny - vystavěný na starších základech koncem 19. století při severní ohradní zdi chrámu Narození Páně pro jeho nedostačující kapacitu, aby uspokojil výpravy katolických poutníků

Karmel - klášter sester karmelitánek na Davidově hoře, založený r. 1876 sv. Mariam Baouardyovou

Omarova mešita - na náměstí je protějškem chrámu, její minaret byl zvýšen nad niveletu její zvonice

Ráchelín hrob - židovské svaté místo při severní hraniční zdi města, obestavěn synagogou s kupolí.

Bethlehem Peace Center - kulturní centrum míru muslimů a křesťanů, které bylo zbudováno v 70. letech 20. století na Náměstí jeslí proti mešitě

Mléčná jeskyně - podle legendy tam Panně Marii ukápló mateřské mléko a zbarvilo skálu doběla

Ondřej Pešek, Alena Macháčková, Sandra Schejbalová

KDE SE VZAL STROMEČEK ?

Klasický vánoční zelený stromeček ozdobený baňkami a také čokoládovými figurkami. To je pro mnohé rodiny u nás klasický vánoční zvyk.

Ale odkud se vzal a proč jsou s ním spojeny právě Vánoce? Ačkoliv nám to dnes připadá neuvěřitelné, k pohanským zvykům patřilo zavěsit vánoční stromeček ze stropu dolů.

Dnešní tradice je stará zhruba 200 let. Jako ozdoby ale sloužily cukroví, svíčky, sušené ovoce a perníčky. Zelené větvičky byly symbolem života.

Dnes patří vánoční stromek do většiny domácností a stal se také poměrně významným obchodním artiklem, kterým se živí řada pěstitelů.

Původní tradice odrážela především sušené plody jako jablíčka, slaměné ozdoby, případně perníčky a další cukroví, řada z toho se využívá i dnes. Z papíru a látky se vyráběly řetězy a květy. První skleněné girlandy a cínové figurky se začaly vyrábět v 16. století v Německu. Staly se tak populárními, že s jejich výrobou pokračovali řemeslníci. Ve 30. letech 19. století byl u nás zdobený vánoční stromek běžně rozšířený především mezi měšťany.

Skleněné ozdoby se objevily zhruba v polovině 19. století. Byly to především navlékané skleněné broušené perličky, později také vinuté perličky z foukaných skleněných perlí plněných voskem.

Perličky byly formovány do různých postaviček a zvířátek.

Legenda vypráví, že tradice vánočního stromečku vznikla díky opatu Kolumbánovi z Luxeuilu a Bobba.

Tento opat žil v době 6. století. Pocházel z Irska, ale během své misionářské činnosti se dostal až do Bretaně ve Francii a Burgundska. Právě místní lidé z Burgundska byli pohané a Kolumbán se je snažil něco naučit o křesťanské víře a šířit ji tak mezi ně. Aby jim přiblížil svátek, kdy se Kristus narodil, v tento den, tedy na Štědrý večer, ozdobil zapálenými pochodněmi, které tvořily tvar kříže, starý jehličnan. Tento strom byl domorodci uctíván každý zimní slunovrat. Zář, která ze stromu vycházela, přilákala mnoho lidí a Kolumbán toho využil a promluvil lidem kázání o narození Ježíška v Betlémě. Řekl jim vše o chlévu s oslíkem, volem a o Josefovi a M a r i i .

Možná právě v tento den se zrodilo zdobení vánočního stromečku.

Je zvykem, že den před Vánocemi si lidé zdobí doma své stromečky.

Jde o jehličnany, většinou o jedličku, smrček a borovičku. Stromeček se zdobí baňkami, čokoládou, ale také řetězy, svíčkami a také prskavkami.

I letos bude v domácnostech na Štědrý den svítit vánoční stromeček.

Přejeme Vám, ať je právě ten Váš tím nejhezčím!

Tomáš Košnar, Tomáš Schejbal, Matyáš Albrecht

MIKULÁŠSKÁ VÝPRAVA

První prosincový den dostaly starší děti velký úkol. Připravit Mikulášskou stezku pro ostatní. A tak jsme se vypravili na dlouhou cestu k Mikulášovi. Po cestě jsme plnili veselé čertovsko - andělské úkoly a značili jsme stezku, aby si ji mohly projít i ostatní děti. V cíli jsme objevili obraz Mikuláše a poklad. S bonbonem v puše si děti vyslechly příběh o Mikulášovi, který kdysi dávno žil v nedalekém lese.

MIKULÁŠ V MŠ

V pondělí 5.12. mezi děti zavítal Mikuláš s andělem. Děti Mikulášovi řekly básničky a zazpívaly mu písničky. Také slíbily, že už budou hodné. Některé děti se totiž přiznaly, že občas trošku zlobí. Všem bylo odpuštěno a tak se děti mohly radovat i z mikulášské nadílky.

M

Š

NASTAL ADVENTNÍ ČAS

A už zase po roce přicházejí Vánoce... Společně s dětmi jsme si „vánočně a zvířátkově“ vyzdobili celou školku. Zapálili jsme první svíčku na adventním věnci. Užili jsme si na třídách andělské a četovské dny a také jsme se začali připravovat na besídky s rodiči.

STROJENÍ STROMEČKŮ

Dne 30.11. jsme s dětmi rozdávali vánoční náladu. Vydali jsme se ozdobit vánoční stromeček klientům z domu s pečovatelskou službou. Za zpěvu koled nám šla práce od ruky a tak jsme měli stromeček nazdobený co by dup. Na rozloučenou jsme ještě přidali jeden taneček. Hned po té jsme se vrátili zpátky ke školce, kde jsme ozdobili vánoční stromeček na i naší zahradě. Navíc jsme ještě vytvořili vánoční les se zvířátky v našem altánku.

PROSINEC V DRUŽINĚ

PODZIM V ŽÁKOVSKÉ KNIHOVNĚ

Se začátkem školního roku začala pro všechny ve škole fungovat žákovská knihovna. Třídy pátého až devátého ročníku ji již navštívily všechny. Žáci byli seznámeni s půjčovním řádem knihovny, připomenuli si provozní dobu a mohli si půjčit knihu. To, že zde ještě nebyly všechny ročníky, neznamená, že by si z nich žáci knihy nepůjčovali.

Naopak, nejvíce chodí děti z 2. třídy. Knihovnu také navštívily paní inspektorky, líbila se jim. Když byla v knihovně třída 5. B, prezentovala Dorotka knihu, kterou četla.

Některé skupiny tříd druhého stupně měly v knihovně také výuku. Paní učitelka Pavlovičová navštívila knihovnu s našimi ukrajinskými spolužáky, pro které zde máme knihy v ukrajinštině. A někteří z nich si už půjčili knihu v češtině. Se sedmáky zde měla jednu hodinu literatury. A pro mnoho skupin, které učí, má půjčenu četbu k výuce literatury.

Paní učitelka Tomášková zde byla se skupinou šestňáků, kteří pracovali ve skupinách. Hledali knihy s určenou tematikou: dětský hrdina, zvířecí hrdina, pohádky, báje a pověsti. Děti odpovídaly na otázku: „Proč sis tuto knihu vybral/a?“ Odpovědi bylo mnoho: knihu zná, zaujal obal, ilustrace, ...

Paní učitelka Rychová zde byla se svými skupinami z 6., 7. a 8. ročníku. Šestáci si nejprve se mnou prošli knihovnu, aby se v ní orientovali. Potom plnili obdobný úkol jako skupina p. uč. Tomáškové. Sedmáci měli čtenářskou dílnu a pracovali s knihou s dětským hrdinou. Nejprve si v knize četli. Při následné aktivitě se zaměřili na emoce, které v nich úryvky vyvolaly.

Osmáci si četli ve vybrané knize, pak pracovali s problémem, který musel hrdina řešit.

Těším se na návštěvu ostatních ročníků, které přijdou jako kolektiv, i na ty, kteří si přijdou v době otevření knihovny sami knihu půjčit.

Blanka Stodolová, knihovnice

NEPŘEHLÉDNĚTE:

Srdečně Vás zveme na
koncert Náhodného seskupení

26.12.2022
ve 14 hodin

Proseč
kostel sv. Mikuláše

Š

O

T

E

K

Vánoce jsou svátky míru a naděje.

Mír, naději, pevné zdraví a štěstí

do nového roku

Vám přeje

kolektiv ZŠ a MŠ Proseč

A naše redakce se k tomuto přání připojuje.

PP GROUP

Tisk prosincového čísla ŠOTKA finančně zajistila

společnost PP-GROUP.cz s.r.o.

Za tuto podporu společnosti PP-GROUP.cz s.r.o. velmi děkujeme!